

Katarzyna Leszczyńska*

AGH Akademia Górniczo-Hutnicza

Sylwia Urbańska**

Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego

GENDER I RELIGIA – GŁÓWNE WYMIARY RELACJI. SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI *WOMEN, RELIGIONS AND GENDER RELATIONS*, 9–11 LISTOPADA 2016 ROKU, UNIVERSITY OF TURIN, TURYN¹

W dniach 9–11 listopada 2016 roku odbyła się konferencja: *Women, Religions and Gender Relations*, organizowana przez University of Turin, poświęcona problematyce wielowymiarowości relacji gender i religii w społeczeństwach współczesnych. Warto zaznaczyć, że to już kolejna z inicjatyw konferencyjnych w ostatnich latach, które odbywają się w Europie i skupiają wokół tej tematyki. W 2015 roku odbyły się dwie sesje grup tematycznych pt. *Gender and Religion in Times of Growing Social Inequalities and Differences*, które były organizowane podczas konferencji Europejskiego Towarzystwa Socjologicznego w Pradze (*12th ESA conference: Differences, Inequalities and Sociological Imagination*). W tym samym roku w Lizbonie w Centre for Social Studies odbyły się warsztaty *Is secularism bad for women? Women, Religion and Multiculturalism in contemporary Europe*. Kilka lat wcześniej w 2012 roku odbyła się interdyscyplinarna konferencja organizowana przez University of Roehampton w Londynie, pt. *Women, Authority and Leadership in Christianity and Islam*, skupiona na problematyce przywództwa religijnego, płci i instytucji religijnych.

Zarówno poprzednie inicjatywy, jak i konferencja w Turynie są dowodem na to, że problematyka związków szeroko rozumianego pola religijnego i równie szeroko ujętej płci społeczno-kulturowej, choć wciąż pomijana w wielu badaniach i teoriach socjologii religii

* Adres do korespondencji: Katarzyna Leszczyńska, Wydział Humanistyczny AGH Akademii Górniczo-Hutniczej, ul. Gramatyka 8a, 30-071 Kraków; e-mail: leszczynska.katarzyna@gmail.com.

** Adres do korespondencji: Sylwia Urbańska, Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, ul. Karowa 18, 00-927 Warszawa; e-mail: urbanskas@is.uw.edu.pl.

¹ Udział w konferencji był sfinansowany ze środków Narodowego Centrum Nauki przyznanych na podstawie decyzji numer DEC-2014/14/E/HS6/00327.

czy socjologii ogólnej, powoli staje się coraz powszechniej podejmowanym przedmiotem zainteresowań badawczych nauk społecznych i humanistycznych.

Podczas konferencji w Turynie odbyło się dziesięć sesji różnych grup tematycznych, skupionych wokół głównych wymiarów relacji między płcią a religią. Wykład plenarny, pt. *Representations of Religion on a British feminist webzine*, wygłosiła Kristin Aune (Coventry University), współredaktorka już klasycznej dla socjologii religii i płci książki pt. *Women and Religion in the West: Challenging Secularization* (redakcja z: Sonyą Sharma i Giselle Vincett, Aldershot: Ashgate 2008). Główne tematy, które dyskutowano podczas obrad konferencyjnych, obejmowały zagadnienia mieszczące się zarówno w wymiarze symbolicznym, jak i strukturalnym religii i płci. Najważniejsze przesłanie konferencji wiązało się z jednej strony z krytyką liberalnej feministycznej ontologii społecznej, postulującą konieczność rekonceptualizacji ważnych kategorii socjologii płci i religii z perspektywy doświadczeń religijnych kobiet (szczególnie zaś kategorii emancypacji, podmiotowości kobiecej i sprawczości), z drugiej zaś z krytyką dyskursów religijnych, które kobiecość konstruują w ramach dwóch dychotomicznie ujmowanych toposów: po pierwsze, wiktyimizacyjnym, który interpretuje kobiety i kobiecość jako ofiary, pasywne i zależne, oraz kryminalizacyjnym, rozpatrującym kobiecość i kobiety jako naruszające religijne normy.

Najczęstsze zagadnienia podejmowane w referatach poświęcone były kwestiom:

- cielesności i seksualności rozpatrywanych w kategoriach konstruktów społecznych, reprodukowanych w szeroko ujętym polu religijnym (np. referaty Emily Pierini: *The Glastonbury Experience: Gender and Embodiment in the Goddess Temple* czy Carlo Nardella: *The sacralization of differences. Gender and Sexuality in a Filippino Catholic celebration*),
- upodmiotowienia kobiety, emancypacji i praktyk społecznych religijnych kobiet w porządkach religijnych, zwłaszcza redefinicji kategorii sprawstwa, krytyce jego rozumienia w kategoriach woluntarystycznych jako subwersji i transgresji (np. referaty Cateriny Peroni i Elisy Rapetti: *To ban or not to ban? The feminist dilemma regarding Burkini* czy też Nelli van den Brandt: *Rethinking Emancipation and Religious Traditions*),
- symbolicznej religijnej jako przestrzeni konstruowania wzorów kobiecości i męskości, w tym archetypom religijnym i duchowości kobiecej i męskiej (np. referaty Florence Pasche Guignard: *Motherhood/s and Polytheisms: Epistemological and Methodological. Reflections on the Study of Religions, Gender, and Women* czy Daana Oostveen: *Multiple religious belonging and hybrid religiosity from the perspective of gender and post-colonial studies*),
- organizacjom religijnym i praktykom płciowym (np. referaty: Katarzyny Leszczyńskiej: *Womanhood as a normative ideal and womanhood as social practice. Strategies of being women in the Roman Catholic Church organizations in various cultural and institutional contexts* czy Dominiki Gruziel: *The alteration of the XIX century Catholic female laity's religious expression – an investigation of laywomen's involvement in pious associations*),
- przemianom płci i religii w szerokich kontekstach społecznych, na przykład migracyjnych czy sekularyzacji (referaty: Sylwii Urbańskiej: *The forgotten connection: Religion, women's global migration, and gender revolution*, Laury Ferrero: *Gendering Islam, gendering Migration. Egyptian women and their role in a local* czy Francesci Scrinzi: *Women and gender in a Latin American migrant Evangelical church*).